

עת"א 6970/09-17 - שמואל ברזילי נגד שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 6970-09-17 ברזילי(אסיר) נ' שירות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח' תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט ארז יקואל
עותר	שמואל ברזילי (אסיר) ע"י ב"כ עוה"ד נדב גדליהו
נגד	
משיב	שירות בתי הסוהר

פסק דין

לפני עתירת העותר, אסיר פלילי, המוגשת כנגד החלטת המשיב לקבוע את מועד שחרורו המנהלי ליום 24.5.19, חלף יום 20.2.18.

רקע

- ביום 5.7.05, הורשע העותר (בהיותו קטין) בעבירות של מעשי סדום, מעשים מגונים ותקיפה של שני קטינים (במסגרת תפ"ח 203/05). בגזר הדין מיום 8.4.08, נקבע, בין היתר, כי העותר יוחזק במעון הנעול "גילעם", חלף השמתו במאסר וזאת לתקופה של שלוש שנים מיום גזר הדין. העותר החל לרצות את עונשו באותו היום.
- ביום 22.10.08, נמלט העותר מהמעון הנ"ל ויצא את גבולות הארץ. באותו מועד, נותרה לעותר יתרת מאסר בת שנתיים, חמישה חודשים ו- 14 ימים (להלן: "**יתרת העונש**"). ביום 21.10.15 - 7 שנים מהמועד שבו נמלט, אותר העותר בצרפת ונעצר לבקשת המדינה. בית המשפט בצרפת הורה על גירוש העותר לישראל והוא נעצר, עם הגעתו ארצה, ביום 5.4.16.
- ביום 13.4.16, הוגש כנגד העותר כתב אישום (ת"פ 24704-04-16) המייחס לו עבירה של בריחה ממשמורת חוקית והוא נעצר עד לתום ההליכים בעניינו. ביום 17.1.17, הורשע העותר, על פי הודייתו, בעבירה של בריחה ממשמורת חוקית ונגזר עליו עונש מאסר בפועל לתקופה בת 16 חודשים, החל מהיום שבו נעצר בצרפת (21.10.15). ערעורו של העותר על גזר דין זה נדחה בידי בית המשפט העליון.
- ביום 18.8.16, הגישה הממונה על המעונות בקשה להמרת יתרת העונש למאסר בפועל. ביום 22.1.17, התקבלה בקשתה, תוך שנקבע כי העותר יחל לרצות את יתרת העונש בו ביום.
- ביום 26.6.17, פנה העותר למשיב בבקשה לעדכן את מועד שחרורו המנהלי, בהתאם למועד סיום ריצוי העונש הארוך מבין השנים שנגזרו עליו. זאת, תוך הסתמכות על הוראת סעיף 45(ב) לחוק העונשין,

התשל"ז-1977 (להלן: "החוק").

6. ביום 9.7.17, פנתה הפרקליטות לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בבקשה להבהיר האם העונש שהושת על העותר יחפוף לעונש המאסר שהוטל עליו בגזר הדין הראשון.

7. ביום 2.10.17, קבע בית המשפט המחוזי כי פקודת המאסר בעניינו של העותר ברורה די הצורך ולפיה מאסרו של העותר, בן שנתיים, חמשה חודשים וארבעה עשר ימים, ירוצה החל מיום 22.1.17.

תמצית טענות הצדדים

8. העותר טוען כי יש להחיל על עניינו את הוראת סעיף 45(ב) לחוק ולהורות כי העונשים ירוצו בחופף זה לזה. העותר הדגיש כי גזרי הדין שניתנו בעניינו ברורים די הצורך וכי בית המשפט ידע שהוא מצוי במאסר שטרם הסתיים. לכן, בהיעדר קביעה מפורשת בדבר ריצוי העונש במצטבר, נטען כי על המשיב לעדכן את מועד שחרורו של העותר ביחס לעונש הארוך מבין השניים שהוטלו עליו.

העותר הוסיף והדגיש, כי בהחלטת בית המשפט בדבר המרת יתרת צו השהייה במעון למאסר בפועל - הוא נדון למאסר, באופן התואם את לשון הוראת סעיף 45(ב) לחוק. הוטעם, כי החלטת בית המשפט בדבר המרת יתרת צו השהייה במעון למאסר בפועל, ניתנה בחלוף 9 שנים מיום מתן צו השהייה במעון וכי התקיימו חמשה דיונים והוגש תסקיר שירות מבחן בטרם מתן ההחלטה. בנוסף, הובהר כי ההחלטה כללה 10 עמודי פרוטוקול ונימוקיה התפרסו על פני 10 עמודים כך שהעותר סובר כי מדובר, למעשה, בגזר דין מחודש ולא בהליך אוטומטי. הוטעם כי לעותר עמדה זכות ערעור על החלטה זו וגם מטעם זה יש לראותה כפסק דין. לגישת העותר, לו היה מדובר בהחלטה שאינה דרושה דיון מחדש, הייתה ניתנת לממונה על המעונות הסמכות להמרת הצו למאסר, בדומה לסמכות שניתנה לנציב בתי הסוהר להחליט על הפסקת ביצוע עונש על דרך של עבודות שירות והמרתו למאסר בפועל.

העותר מפנה לסמכותו של בית משפט זה לדון באופן ריצוי העונשים שהושתו עליו וטוען כי לא ניתן לפנות לבית המשפט הפלילי בבקשת הבהרה, לאחר שמלאכתו הסתיימה עם מתן גזר הדין.

העותר תמך טענותיו באסמכתאות.

9. למול העותר, טוען המשיב כי החלטת בית המשפט מיום 22.10.17 ברורה די הצורך ואין מקום להתערב בה. המשיב סבור כי גם מתכנה של החלטה זו, מובן כי פקודת המאסר בעניינו של העותר הייתה ברורה די הצורך מעיקרה ולפיה מאסרו של העותר, המונה שנתיים, חמשה חודשים ו-14 ימים, ירוצה החל מיום 22.1.17. המשיב הדגיש כי פקודת המאסר נבעה מרציונל ברור, שלפיו אין לאפשר לחוטא לצאת נשכר, באופן שבו הימלטות העותר תזכה אותו בהטבה בדמות חפיפת מאסריו. המשיב הוסיף וטען, כי בחירת העותר שלא לצרף לעתירתו את החלטת בית המשפט מיום 22.10.17, מלמדת כי העתירה הוגשה בחוסר תום לב, שכן תוכנה של החלטה זו סותם את הגולל על כלל טענותיו.

עוד נטען, כי טענות העותר נדונו זה מכבר על ידי בית המשפט המחוזי ומכאן שאין להתיר דיון מחודש בהן במסגרת עתירת אסיר.

דיון והכרעה

10. לאחר שעיינתי בכתב העתירה, בתשובת המשיב ובאסמכתאות השונות ולאחר שנתתי לבי לטענות הצדדים שנשמעו בדיון ולמכלול הנסיבות הצריכות לעניין - הגעתי לכלל מסקנה כי יש לדחות את העתירה.

11. כבר בפתח הדיון אציין כי התרשמתי מקושי לדון בטענות העותר, שעה שאלו נדונו והוכרעו זה מכבר על ידי בית המשפט המחוזי, שקבע מפורשות כי על העותר לרצות את מלוא יתרת המאסר שהוטלה עליו, החל מיום 22.1.17.

אמנם, בהחלטתו מיום 2.10.17, קבע בית המשפט כי בקשת ההבהרה התייחרה וכי אין מניעה מפני העותר מלהעלות את טענותיו לפני "הפורום המתאים". אולם, קיים קושי לדון בסוגיית חפיפת העונשים שלה טוען העותר, שעה שבית המשפט הפלילי הטעים בהחלטתו במפורש, בזו הלשון:

"מצאנו לנכון לציין כי פקודת המאסר שניתנה ביום מתן ההחלטה (22.1.17), מציינת כי על המשיב לרצות את מלוא יתרת המאסר שהוטלה עליו (שנתיים חמישה חודשים וארבעה עשר ימים) וזאת החל מיום 22.1.17. פקודת המאסר היא ברורה, וקדמה לה מחשבה..."

למעשה, מתבקש סעד החורג בהיקפו מהחלטה מפורשת של אותו בית משפט, הגם שסעד זה מתבקש במסגרת עתירת אסיר. בית משפט זה אינו יושב בדיון כערכאת ערעור על החלטותיו של בית המשפט המחוזי וקיבלתי את טענות המשיב בהקשר זה.

12. גם לגופן של טענות העותר ולמעלה מן הצורך, אין בידי לקבלן.

הוראת סעיף 45(ב) לחוק, אליה מפנה העותר ועליה הוא מבסס את טענותיו, קובעת כך:

"מי שנידון למאסר ולפני שנשא כל עונש חזר ונידון למאסר, ובית המשפט שדן אותו באחרונה לא הורה שישא את ענשי המאסר, כולם או מקצתם, בזה אחר זה, לא ישא אלא עונש מאסר אחד והוא של התקופה הארוכה ביותר".

13. על פי הוראה זו, ברירת המחדל היא שנאשם שנגזר עליו עונש מאסר נוסף, בעודו מרצה עונש מאסר קודם - ירצה רק את תקופת המאסר הארוכה מבין השניים, למעט אם הורה בית המשפט אחרת (ר' רע"פ 10196/09 פלוני נ' מדינת ישראל (8.3.10) וההפניות שם).

על מנת להחיל את הוראת סעיף 45(ב) לחוק, על העותר להראות כי התקיימו בעניינו שלושה תנאים מצטברים. הראשון - כי הוא נדון למאסר. השני - כי הוא נדון למאסר נוסף, בטרם סיים לרצות את מאסרו הראשון. השלישי - כי בית המשפט שדן אותו לא קבע שעונשי המאסר ירצו בזה אחר זה.

14. ובהתאמת הדברים לעניינו של העותר; אין עוררין על כך שהוא נדון למאסר שאותו לא ריצה עד תום, עקב הימלטותו. עם תפיסתו, נגזר עליו עונש נוסף שאותו אמור היה לסיים לרצות ביום 23.1.17 (ר' החלטת בית המשפט המחוזי מיום 2.10.17, סעיף 4). ביום 22.1.17, חזר העותר ונידון למאסר נוסף בגין יתרת העונש ומכאן נחזה כי שני התנאים הראשונים הנ"ל אכן מתקיימים בעניינו.

15. עם זאת, אשר לתנאי השלישי, שלפיו **"בית המשפט שדן אותו... לא הורה שישא את ענשי המאסר... בזה אחר זה..."**, סבורני כי זה אינו מתקיים בנסיבותיו של העותר ומכאן שלא ניתן להחיל בעניינו את הוראת

סעיף 45(ב) לחוק.

ידוע שלבית המשפט נתונה הסמכות להורות כי נאשם ירצה כל עונש במצטבר תוך שהוא מביא בחשבון את אופי המעשים השונים, חומרתם, שיקולי גמול והרתעה ונסיבותיו האישיות של הנאשם (ר' רע"פ 10196/09 הנ"ל). כנזכר, בהחלטת בית המשפט מיום 2.10.17, צוין מפורשות כי בפקודת המאסר שניתנה ביום 22.1.17 נקבע שמועד ריצוי העונש יחל באותו היום (22.1.17). אף בהחלטתו מיום 2.10.17, חזר בית המשפט והבהיר כי העותר ירצה מלוא יתרת העונש החל מיום 22.1.17. בית המשפט הוסיף והטעים, כי לקביעה בדבר מועד תחילת ריצוי העונש קדמה מחשבה והדברים מתכתבים עם טענת המשיב כי אין לאפשר לחוטא לצאת נשכר.

סבורני כי סוגיית חפיפת העונש או ריצויו במצטבר, נדונה והוכרעה במסגרת פקודת המאסר וההחלטה מיום 2.10.17. בית המשפט שדן את העותר קבע כי הוא יישא ביתרת העונש, בחלקה, לאחר תום ריצוי העונש שהחל לרצות זה מכבר.

16. בנסיבות אלו, התרשמתי כי התנהלות המשיב ואופן קבלת החלטתו בדבר מועד שחרורו של העותר, אינם לוקים בחוסר סבירות המצדיק התערבות שיפוטית כמבוקש מלפניי. החלטת המשיב התבססה על החלטה שיפוטית ברורה ואין יסוד לסברה שהיא התקבלה בניגוד להוראות הדין, בשרירות, בחוסר שוויון, או תוך התעלמות ממערך השיקולים הרלוונטי.

17. לאור המקובץ - העתירה נדחית.

לידיעת הצדדים.

ניתן היום, 18 דצמבר 2017, בהעדר הצדדים.